

ПРАВОВІ АСПЕКТИ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ ДИРЕКТИВ ЄС ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ АЛЬТЕРНАТИВНИХ ДЖЕРЕЛ ЕНЕРГІЇ ТА АДАПТАЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО ЗАКОНОДАВСТВА

І. І. КИЛИМНИК, канд. юрид. наук, доцент, завідувач кафедри правового забезпечення господарської діяльності

Є. О. ДАВИДОВ, студ. групи М ГРС 2018-1

Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова, м. Харків

Вважається, що інноваційна та стабільна конкурентоспроможна політика в галузі енергетики дозволяє досягти економічного зростання країни. Ряд європейських держав обрали вектор альтернативної енергетики, оскільки вичерпні ресурси поступово зростають у ціні, а відновлювальні джерела електроенергії не тільки доступні кожному, а ще й екологічно чисті, що є важливим в епоху кліматичних змін та забруднення середовища.

На рівні держав ЄС прийняті такі документи: Директива Європейського Парламенту та Ради 2002/77/ЄС від 27 вересня 2001 року про сприяння електроенергії, виробленій з відновлюваних джерел енергії на внутрішньому ринку електроенергії; Директива 2003/30/ЄС від 8 травня 2003 року, спрямована на заохочення до використання біопалива або інших відновлюваних видів палива у транспортній сфері; Директива 2003/54/ЄС від 26 червня 2003 року про спільні правила для внутрішнього ринку електроенергії надаються визначення, що застосовуються взагалі до всього сектору електроенергії; Директива 2009/28/ЄС від 23 квітня 2009 року про заохочення до використання енергії, виробленої з відновлюваних джерел та Дорожня карта з енергетики до 2050 року. В інтересах юридичної однозначності та чіткості в Директивах застосовують ті ж самі або аналогічні визначення.

В українському законодавстві Директива 2009/28/ЄС була прийнята до імплементації розпорядженням Кабінету Міністрів України р. № 791-р від 3 вересня 2014, в якому було розроблено план заходів щодо забезпечення впровадження пунктів зазначеного нормативного документу. Так, основними цілями є інформаційне забезпечення, підготовка звітів щодо використання альтернативних джерел електроенергії, можливостей застосування між Україною та державами-членами Енергетичного Співтовариства статистичних трансфертів енергії, виробленої з відновлюваних джерел енергії, розробки критеріїв сталості, тощо.

Головною тезою цієї Директиви є затверджений план на період 10 років, завдання стосовно частки 20% енергії, видобутої з відновлюваних джерел у загальному споживанні енергії Співтовариства з 2010 і до 2020 року, а також мінімальної частки 10% біопалива у загальному споживанні призначених для транспортної сфери бензину та дизельного палива. Важливою умовою також є розумна ціна, що має бути встановлена для перелічених видів електроенергії. Відповідальність щодо стимулювання і заохочення на виконання плану повністю перекидалась на держави-учасники, які в свою чергу, можуть

заохочувати місцеві органи влади залучати місцеві та регіональні органи влади до розробки національних планів дії в сфері відновлюваної енергії та підвищення поінформованості щодо переваг, які надає енергія, видобута з відновлюваних джерел.

Розглядаючи Дорожню карту з енергетики до 2050 року, ЄС передбачає суттєве підвищення енергоефективності та енергозбереження, а загальні потреби електроенергії мають знизитись на 41% у порівнянні з показниками 2005 року. Також частка енергії, отриманнях від альтернативних та відновлювальних джерел має зрости до 60-75% від загального споживання. Держави-члени офіційно повідомляють Комісії ЄС інформацію про пропорції або кількість електричної енергії, енергії на опалення або охолодження, що була видобута з відновлюваних джерел енергії для контролю за виконанням плану. Станом на листопад 2018 року Швеція, Фінляндія, Латвія, Австрія та Данія виконали поставлені цілі на 2020 рік щодо частки альтернативної енергетики у загальній системі електроенергетики країни. Варто зазначити, що середній рівень становить лише 16,7%, а запланований – 20%.

В свою чергу, Україна обмежилась лише стимулюванням до виробництва енергії відновлювальних джерел, чіткі цілі відсутні або носять лише рекомендаційний характер. В Законі України «Про альтернативні джерела електроенергії» визначені механізми стимулювання, дотацій шляхом застосування «зеленого» тарифу. Найбільш вигідною є електрична енергія, вироблена з енергії сонячного випромінювання наземними об'єктами електроенергетики, величина встановленої потужності яких не перевищує 10 МВт. Враховуючи географічні особливості, перспективними напрямками розвитку є саме отримання та трансформування енергії сонця, а також енергії вітру, зокрема в Причорноморському регіоні.

Література:

1. Про альтернативні джерела енергії: Закон України від 20.02.2003 р. № 555-IV. Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 24. – Ст. 155.
2. ДИРЕКТИВА ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПАРЛАМЕНТУ ТА РАДИ 2009/28/ЄС від 23 квітня 2009 року URL : <https://ips.ligazakon.net/document/view/mu09267>
3. Гелетуха Г. Г. Аналіз основних положень дорожньої карти ЄС з енергетики до 2050 року / Г. Г. Гелетуха, Т. А. Железна, О. І. Дроздова // *Промышленная теплотехника*. – 2012. – Т. 34. – № 6. – С. 64–69.